

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW w WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

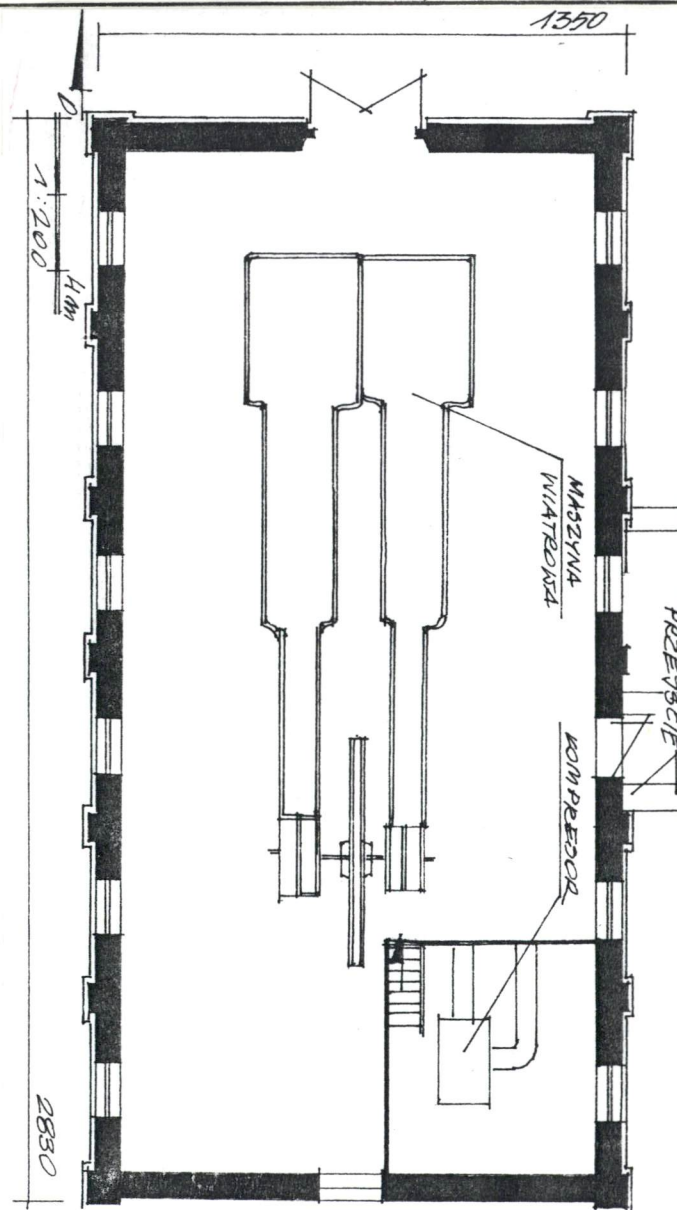
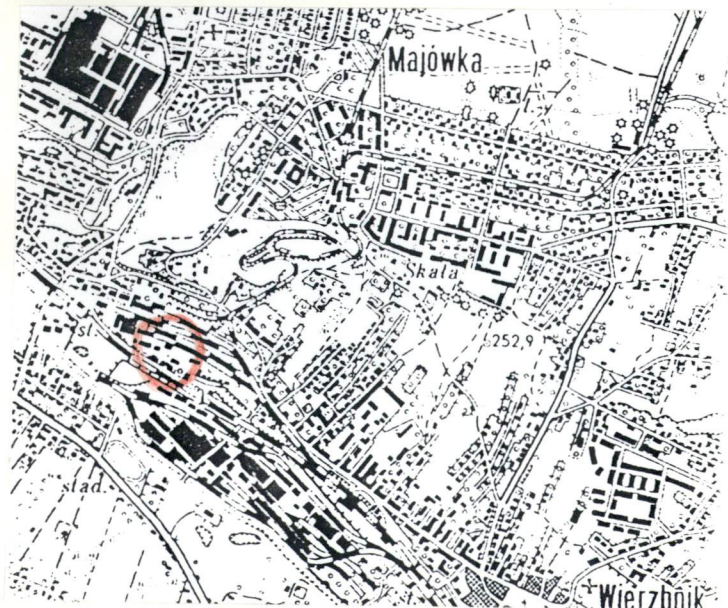
Nr 3343
ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Obiekt 435/M

BUDYNEK DMUCHAWY PAROWEJ, z zespołu wielkiego pieca hutniczego

2. Czas powstania
1899 r.

3. Miejscowość
STARACHOWICE

4. Adres
UL. Wielkopieckowa
27-200 Starachowice

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
województwo kieleckie
gmina/pow. Starachowice

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo kieleckie
powiat Iłża, Starachowice

8. Właściciel i jego adres
Zakłady Starachowickie "Star" SA
ul. 1-go Maja 12
27-200 Starachowice

9. Użytkownik i jego adres
J.W.

10. Rejestr zabytków

153

Nr

12.02.1966

data

803 1 29.06.2014

Wybudowana w 1899 roku z przeznaczeniem na pomieszczenie dmuchawy parowej /maszyny wiatrowej/. Zachowana w niezmienionym stanie.

-Budownictwo przemysłowe.

- Sytuacja: zespół zabytkowej huty leży w pd. części Starachowic, tuż przy przebiegającej przez miasto linii kolejowej, przy ul. Wielkopiecowej. Zespół obejmuje teren w kształcie prostokąta. W jego pn.-zach. części budynek łaźni oraz d.hala lejnicza. Przy granicy zach. budynek administracyjny a przy ulicy w narożniku portiernia. Poza ogrodzeniem w kierunku zach., znajduje się budynek d.zarządu. Zespół obiektów przemysłowych zajmuje pd. wsch. część zespołu. Od zach. rozpoczyna go dmuchawa elektryczna, w jej linii kotłownia, dmuchawa parowa, wieża ciśnień. Przy ulicy, między kotłownią a dmuchawą wiatrową, oczyszczalnia gazu z związanymi z nią osadnikami. Za kotłownią wielki piec, połączony z halą spustową/lejniczą/. Przy niej zbiorniki do granulacji żużla wielkopiecowego. Dmuchawa parowa /maszyna wiatrowa/ ustawiona szczytem do ulicy, połączona z wieżą ciśnień niskim łącznikiem, zwrócona frontem na pn., ku hali spustowej. Między nią a kotłownią, zagłębiony w ziemi, rurociąg parowy. Nad nim rurociąg powietrzny /dmuch/.
- Materiał i konstrukcja: Fundamenty z kamienia łamanego na zaprawie wapiennej. Ściany zewnętrzne z kamienia łamanego oraz z cegły na zaprawie wapiennej, partie kamienne obustronnie tynkowane. Posadzki cementowe, wylewane. Wieżba dachowa metalowa, wieszarowa. Dach kryty papą. Okna metalowe, z drobnym wielopolowym podziałem. Drzwi zewnętrzne drewniane, futrynowe, dwuskrzydłowe, oklepkowane w "jodełkę". Schody do kompresorowni drewniane, jednobiegowe.
- Rzut: na planie prostokąta, jednoprzestrzenna.
- Bryła: częściowo podpiwniczona, jednokondygnacyjna, prostopadłościenna, nakryta dachem dwuspadowym z dwustronnym doświetleniem w linii kalenicy. Łącznik niższy, nakryty dwuspadowym dachem.
- Elewacje: wszystkie otynkowane, na cokolikach, dłuższe zwieńczone prostym gzymsem. Naroża, osie międzyokienne z ceglanyimi pilastrami. Z analogicznej cegły pas pod gzymsem wieńczącym, przedłużonym na elewacje szczytowe. Otwory okienne i drzwiowe, półkoliście zwieńczone, z szeroką ceglana nadokienną opaską. Te zaś połączone ze sobą pasem ceglanych główek obiegającym budynek dookoła. Elewacja frontowa /pn./ jednoosiowa, z otworem wejściowym. Elewacja pd. z oknem na osi. na wysokości gzymsu wieńczącego elewacje boczne dwa okulusy. Elewacja boczna zach. sześciookienna, z regularnym rozmieszczeniem okien. Elewacja wsch. przysłonięta w środku łącznikiem, po jego obu stronach po dwa okna. Okno przy narożniku wsch.-pd. sięgające cokołu.
- Wnętrze: Komunikacja z zewnątrz od str. wsch., poprzez sień w łączniku. Główne od str. pn.. W narożniku wsch.-pd. zagłębienie w którym zespół kompresorów mający połączenie z rurociągiem parowym. Pomieszczenie dostępne schodami, zabezpieczone metalową balustradą. Wieżba dachowa odsłonięta. Ściany nad oknami zwężone, na występie szyny suwnicy. Na środku pomieszczenia maszyna - dmuchawa parowo - tłokowa, bliźniacza z kołem zamachowym w pd. części budynku, produkcji rosyjskiej.

- Instalacje: elektryczna, woda.

14. Kubatura ok. 2674 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 382 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne dmuchawa parowa	17. Użytkowanie obecne nieużytkowana
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja +		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Ściany lekko zawilgocone u dołu. Tynk w dobrym stanie. Stan stolarki okiennej i drzwiowej nie budzi zastrzeżeń. Brak szyb. Pokrycie dachu dobre. Pozostałe elementy w dobrym stanie.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Remont bieżący. Karta ewidencyjna maszyny wiatrowej.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

1. W. Kalinowski - Budowa zakładów starachowickich w latach 1836-1841, w świetle analizy materiałów kartograficznych w: KHKM Rok. XIX, 1971, Nr 1, s. 69-83.
2. Pazdur - Starachowice-osiedle i zakłady do 1939 r., Studium z dziejów górnictwa i hutnictwa T-13, 1968, s. 77-147.
3. E. Krygier - Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce T-2, z-3, pow. Iłża 1961 r., s. 23-24.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)

25. ©pracował

tekst mgr Jan Maraśkiewicz X. 1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Jan Maraśkiewicz X. 1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotograf. mgr Jan Maraśkiewicz VIII. 1991 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PSOZ O/Kielce nr. neg. 38035, 38051, 38080, 38079, 3807
Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki
wkładka

1. Miejscowość

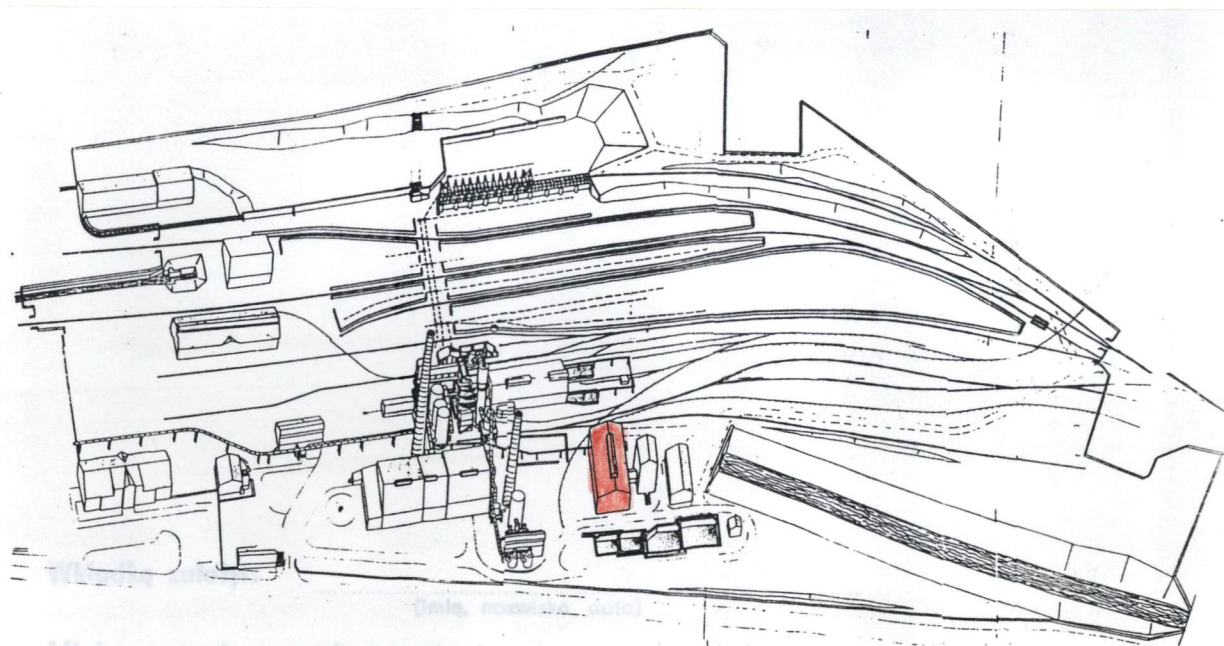
STARACHOWICE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Budynek dmuchawy parowej

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie, plany

Miejsce przechowywania negatywów:

